

Μάριος Ιωάννου, ένας ανεξάντλητος ερμηνευτής

«Βόιτσεκ» του Γκέοργκ Μπίχνερ
Μετάφραση: Στέλιος Γκούτης
Δραματουργική επιμέλεια: Χριστίνα Θεοδότου, Achim Wieland
Σκηνοθεσία: Achim Wieland
Κινησιολογία: Αριάννα Μαρκουλίδου
Σχεδιασμός ήχου: Πάνος Μπάρτζης
Σχεδιασμός χώρου: Σόσε Εσκιτζιάν
Νικολαΐδου, Achim Wieland
Σχεδιασμός φωτισμού: Γιώργος Λάζογλου
Σχεδιασμός Κοστούμιών: Σόσε Εσκιτζιάν Νικολαΐδου
Βιντεογράφηση: Γιώργος Ραχματούλιν
Παίζουν: Μάριος Ιωάννου, Έλενα Καλλινίκου

Σε μερικές περιπτώσεις έργα και σκηνοθέτες έλκονται τόσο που με ένα ανέβασμα η φωτιά δεν σβήνει. Δεν είναι τυχαίο ότι ο «Βόιτσεκ» ανήκει στην κατηγορία έργων που δεν εξαντλούνται εύκολα, που δεν ανιχνεύονται πλήρως, ακόμα και μετά από την εμπειρία σκηνικής πραγματοποίησης. Τα εσωτερικά του τοπία είναι ομιχλώδη, παράξενα, ερημικά και πολυπληθή ταυτόχρονα. Το κείμενο από σκηνή σε σκηνή αλλάζει πυκνότητα και η πυκνότητα λέξεων δεν συμβαδίζει με την πυκνότητα νοημάτων, η κάθε μία έχει τη δική της ροή και τους δικούς της ρυθμούς. Η αφαίρεση των επιστρωμάτων οδηγεί σε βαθιά υποστρώματα. Οι σιωπές με παράξενο τρόπο απελευθερώνουν νοήματα («Τι παράξενη σιγαλιά. Θαρρείς πως πρέπει να κρατήσεις και την αναπνοή σου ακόμη», λέει ο Βόιτσεκ, «... και μια βοή, σα σάλπιγγες, ακούγεται να κατεβαίνει»). Το έργο έχει την ιδιαίτερη ικανότητα να γυρίζει προς τους ερμηνευτές του με διάφορες πλευρές. Ο Achim Wieland είχε ανεβάσει πριν από μερικά χρόνια μια πολύ ολοκληρωμένη παράσταση του «Βόιτσεκ». Ολοκληρωμένη, όπως φάνηκε, για εκείνη τη στιγμή της δικής του σχέσης με το κείμενο. Αλλά η σχέση συνεχίστηκε και γεννήθηκε μια νέα παράσταση.

Θα ήθελα, κάπως ανορθόδοξα, να περιγράψω πώς άλλαξαν οι δικές μου προσλαμβάνουσες, καθώς αποτελώ κι εγώ ως θεατής μέρος του θεατρικού παιχνιδιού. Πρώτα θα μιλήσω για την αίσθηση του χώρου. Παρότι και στις δύο περιπτώσεις δεν επρόκειτο για κλασικό διαχωρισμό του χώρου σε σκηνή και πλατεία, τότε, στο μικρό χώρο του «Is not Gallery», δεν έπαιζε ρόλο μόνο η εγγύτητα του κοινού στη δράση και στους υποκριτές-δράστες, αλλά και το μέγεθος και ο αριθμός των θεατών που χωρούσαν. Όλα αυτά μαζί μας έκαναν να περιληφθού-

με στο δρώμενο, να αποτελέσουμε μέρος του και να συνδεθούμε μ' αυτό συναισθηματικά στο μέγιστο βαθμό, αλλά και να μη χάσουμε την παραμικρή έκφραση ή κίνηση των Μάριου Ιωάννου και Νιόβης Χαλαλάμπους. Ο υπόγειος χώρος του Σατιρικού Θεάτρου που φιλοξένησε την τωρινή εκδοχή, έχει τις ιδιαιτερότητές του. Το «ζεστό» μέρος της ενέργειας που εξέπεμπαν οι δύο μορφές των ηθοποιών στην πρώτη παράσταση, αποδυναμώνεται στον μαύρο κενό χώρο της δεύτερης, το υπαρξιακό κρύο αγκαλιάζει τις δύο φιγούρες, αλλά διαπερνά και τις καρδιές μας. Το πι που σχημάτιζε το κοινό γύρω από το πεδίο δράσης, μας μετέτρεπε σε πιο αποστασιωμένους θεατές και υπογράμμιζε περισσότερο τη μοναξιά των ανθρώπων που τοποθετήθηκαν στη μέση. Βεβαίως, η παράσταση δεν έχει δημιουργηθεί ειδικά για τον χώρο, στον οποίο την παρακολούθησαν οι Λευκωσιάτες. Ίσως στη Λεμεσό και στην Πάφο το θέαμα να αποκτήσει άλλες πτυχές.

Ακόμα και τη διακοπτόμενη γραμμή των σκηνών, δεδομένη, βέβαια, από το κείμενο, στη δεύτερη παράσταση την αισθανόμουν πιο... αμείλι-

κτη, σαν να αναιρέθηκε πιο πολύ η δυνατότητα να ερμηνευτεί το έργο ως ιστορία, ως σειρά αλληλένδετων γεγονότων. Το μαχαίρι της αφαίρεσης και της μεταφορικότητας κατακερμάτισε πιο πολύ το κείμενο, εξουδετερώνοντας την κάθε πιθανότητα να εκληφθεί το κείμενο ως αφήγηση.

Συνεχίζω, εντελώς αντιδοντολογικά, να συγκρίνω δύο χωριστές καλλιτεχνικές οντότητες, με μόνη δικαιολογία ότι συγκρίνω τις δικές μου εντυπώσεις, τη συναισθησία με την οποία συνέλαβα τα δύο δρώμενα. Τότε η κινησιολογία της Μάχης Δημητριάδου Lindaahl αναλάμβανε ισότιμο μέρος ευθύνης με τον σκηνοθετημένο από τον Achim Lindaahl λόγο. Τώρα η κινησιολογία της

Αριάννας Μαρκουλίδου έχει περισσότερο τελετουργικό χαρακτήρα, οι φιγούρες των ηθοποιών είναι σε μεγαλύτερη απόσταση η μια από την άλλη και οι κινήσεις τους μάλλον παραλληλισμένες παρά διασταυρούμενες. Όπως αποδεικνύεται, η υποκριτική προσωπικότητα του κάθε συντελεστή, ειδικά σε μια παράσταση-ντουέτο, είναι σημαίνουσα. Η Έλενα Καλλινίκου κάνει το περίγραμμα του ρόλου της πιο αιχμηρό, η Μαρία της λειτουργεί πιο ανεξάρτητα από τον Βόιτσεκ του Μάριου Ιωάννου.

Οι δύο παραστάσεις αποτελούν μέρος μιας ενιαίας ερευνητικής πορείας του σκηνοθέτη με αντικείμενο το κείμενο του Γκέοργκ Μπίχνερ. Η διείσδυση του είναι βαθιά, η σκέψη του πραγματικά σύγχρονη. Η μετατροπή μεγάλου μέρους του κειμένου σε ηχητικό περιβάλλον είναι γόνιμη και πολύ ενδιαφέρουσα. Και το γεγονός ότι βρήκε στο πρόσωπο του Μάριου Ιωάννου έναν ανεξάντλητο ερμηνευτή για τον συγκεκριμένο ρόλο, τον παρότρυνε να συνεχίσει την έρευνά του. Θεωρώ τον Μάριο Ιωάννου ηθοποιό με αληθινά τραγική δύναμη. Του εύχομαι ρόλους.

Νόνα Μολέσκι

nona.moleski
@phileleftheros.com

